

Nr 456.

Godkänd av första kammaren den 18 juni 1918.

Godkänd av andra kammaren den 19 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående uppskov med behandlingen av från sistlidne riksdag vilande förslag till ändrad lydelse av §§ 103 och 108 regeringsformen samt § 13, § 14 mom. 2, § 15 mom. 1 och 4, § 17 mom. 1 och 2, § 21, § 69 och § 70 riksdagsordningen, så ock till övergångsstadganden i regeringsformen och riksdagsordningen.

(Konstitutionsutskottets memorial nr 1 p. 4:o.)

(» » nr 25.)

Till Konungen.

Vid 1917 års riksdag har såsom vilande till framtida behandling i grundlagsenlig ordning antagits följande

Förslag

till

ändrad lydelse av §§ 103 och 108 regeringsformen samt § 13, § 14 mom. 2, § 15 mom. 1 och 4, § 17 mom. 1 och 2, § 21, § 69 och § 70 riksdagsordningen, så ock till övergångsstadganden i regeringsformen och riksdagsordningen.

Regeringsformen.

§ 103.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år, på sätt riksdagsordningen stadgar, tillsätta en nämnd, som äge att döma, huruvida högsta dom-

stolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas, eller om vissa av dem, utan bevisligen begångna fel och brott, varom föregående § handlar, likväl kunde anses böra från detta kall skiljas. Beslutar — — — — — belopp.

§ 108.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år, på sätt i riksdagsordningen sägs, förordna sex för kunskaper och lärdom kände män att jämte justitieombudsmannen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. Dessa — — — — — kommitterade.

Övergångsstadgande.

Nämnd, varom i 103 § sägs, skall tillsättas år 1921, då ock kommitterade skola förordnas jämlikt 108 §.

Riksdagsordningen.

§ 13.

Andra kammarens ledamöter skola till ett antal av tvåhundra-tre väljas för en tid av fyra år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under vilket valet skett.

§ 14.

2. Stad, som utgör del av län, skall, där stadens folkmängd vid början av tredje året inom en fyraårsperiod uppgår till eller överstiger tre tvåhundra-tre tiondelar av rikets folkmängd, utgöra en valkrets i fråga om val, som avser tid efter periodens utgång; dock må stad, vars folkmängd utgör minst sex tvåhundra-tre tiondelar av rikets folkmängd, kunna delas i valkretsar.

Inträffar vid början av tredje året inom en fyraårsperiod, att i stad, som utgör en valkrets, folkmängden ej längre uppgår till en niondel av rikets folkmängd, skall staden icke vidare bilda egen valkrets.

§ 15.

1. I varje valkrets väljes, efter folkmängden vid början av året näst före den fyraårsperiod, för vilken valen gälla, en riksdagsman för varje fullt tal, motsvarande en tvåhundra-tre tiondel av rikets folkmängd.

4. Det antal riksdagsmän, varje valkrets enligt ovan angivna grunder äger utse, fastställas för varje fyraårsperiod av Konungen.

§ 17.

1. Val till riksdagsmän i andra kammaren verkställas under september månad året näst före början av de fyra år, för vilka valen gälla.

2. Förordnar Konungen om nya val, förrättas dessa ofördröjligen för den tid, som återstår av fyraårsperioden.

§ 21.

Riksdagsman, som för andra kammaren vald blivit, må ej denna befattning sig undandraga, med mindre han företer giltiga skäl för avsägelse. Som sådana anses:

1. de hinder allmänna lagen upptager såsom laga förfall;

2. ålder över 60 år;

3. att den valde tillförene såsom riksdagsman bevistat fyra lagtima riksdagar.

Avsägelse — — — befallningshavande.

§ 69.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år tillsätta en nämnd av fyrtioåtta personer, därav vardera kammaren genom slutna omröstning inom sig utser tjugofyra, och vilken nämnd, i den ordning 103 och 104 §§ regeringsformen stadga, äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas, eller om vissa av dem, utan bevisligen begångna fel och brott, varom regeringsformens 102 § handlar, likväl kunna anses bära från detta kall skiljas. Denna nämnd träder samma dag den blivit vald tillsammans.

Nämndens — — — föreskrives.

I — — — — — ledamöter.

§ 70.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år förordna sex för kunskaper och lärdom kände män att, jämte justitieombudsmannen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. Dessa — — — — man.

Övergångsstadgande.

Intill dess nya val i hela riket till andra kammaren första gången förrättas efter utgången av augusti månad 1920, skola i fråga om val till kammaren tillämpas de före 1918 i sådant hänseende gällande stadganden. Vill riksdagsman, som enligt dessa stadganden blivit vald, avsäga sig befattningen, äge rätt därtill även i det fall att han tillförene såsom riksdagsman bevisat blott tre lagtima riksdagar.

Nämnd, varom i 69 § sägs, skall tillsättas år 1921, då ock kommitterade skola förordnas jämlikt 70 §.

Ifrågavarande grundlagsförslag antogs 1917 i samband med avlåtande av en skrivelse (nr 308) till Eders Kungl. Maj:t med anhållan, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta för nästkommande års riksdag framlägga förslag till sådana ändringar i gällande kommunalförfattningar, att val till landstingsmän och stadsfullmäktige samt eventuellt även andra kommunala val i högre grad än nu är fallet sammanföras till en och samma tidpunkt. Med avseende å sammanhanget mellan de båda frågorna uttalade konstitutionsutskottet i sitt utlåtande nr 23: »Därvid förutsätter utskottet, att de grundlagsändringar, vilka i detta syfte föreslås, icke bliva slutgiltigt antagna, förrän frågan om en omläggning av de kommunala valen i överensstämmelse med den av utskottet i dess utlåtande nr 24 föreslagna skrivelsen till Kungl. Maj:t kommit under riksdagens prövning. Utskottet förväntar, att detta skall kunna ske redan vid 1918 års riksdag.»

I anledning av nyss omförmälda, 1917 avlåtna skrivelse har Eders Kungl. Maj:t till innevarande års riksdag avlåtit en proposition, nr 261, med förslag till ändringar i kommunalförfattningarna i syfte, att den successiva förnyelsen av landsting samt stads- och kommunalfullmäktige skall upphöra. Riksdagen har numera, med avslag å denna proposition, beslutat att i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning av frågan om införande av en för hela landet gemensam valdag på hösten, alternerande för valen till andra kammaren och landstingsmannavalen, vilken utredning borde omfatta jämväl frågan om lämpligheten av den gemensamma valdagens fastställande till en arbetsfri söckendag, samt till nästa riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Med hänsyn till det ovan berörda sammanhanget mellan å ena sidan grundlagsförslaget, å andra sidan frågan om ändrad ordning för

vissa kommunala val, har riksdagen nu för sin del beslutat att till nästkommande lagtida riksdag uppskjuta behandlingen av ifrågavarande förslag; vilket riksdagen får för Eders Kungl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 19 juni 1918.

Med undersåtlig vördnad.
